

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgiftekantoor Ieper

De VUM en het pegasusplan

VVJ-bestuur: Lidgeldverhoging en prioriteiten

Journalisten als boekenschrijvers

VVJ-lidgeld 2002:
nu betalen !
(zie p. 9)

Inhoud

Mens achter het nieuws

Piet Hagen: 'Na 11 september hebben de kranten zichzelf weer eens bewezen' **4**

Dossier

Druk- en distributieproblemen, maar ook een gebrek aan visie... **5**

Het VUM-drama in vragen en antwoorden **6**

VUM al jaren verlieslatend **7**

Jo Van Croonenborch: We hadden een te kleine buffer

Terug aan het werk na werkloosheid?

Sneuvelt Jommekeskrant in pegasusplan? **8**

Rudy Bertels: De vorige jaren waren gewoon heel goed

Hans Maertens: De vier knipperlichten staan op rood

RUG: Kernactiviteiten winstgevend **9**

RMG: winst printmedia naar beneden

VJ-Lidmaatschap 2002: duidelijke prioriteiten

Zelfstandigen binnenkort naar Hasselt

Actueel

Twee uitwisselingsprogramma's... **10**

P.E.N. wil journalisten **11**

Lezersbrief: Betr.: 'Het Volk'

Onder Embargo

11

Boeken

What makes Sammy run? **12**

Fraude eenmaal, andermaal, verkocht... ! **13**

'Eigen schuld eerst': een proeve tot openbare biecht

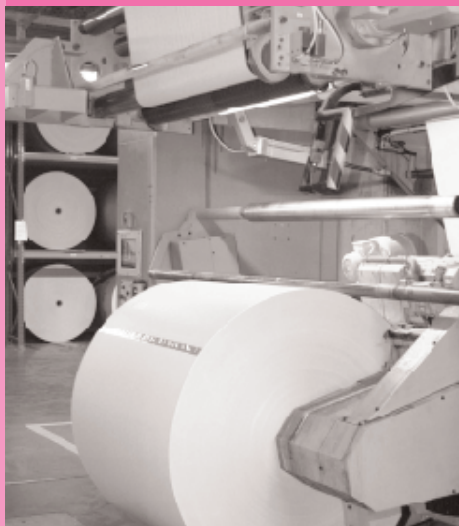
Actueel

Ontstemde Vlaams Blok'ers vangen bot bij Geschillenraad voor radio en TV **14**

Forum

Internetjournalistiek in Vlaanderen **15**

Foto: Johan Van Cutsem

De rol van de nieuwe VUM-rotatiepers...

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten

2de jaargang
9 oktober 2001, nummer 38
Verschijnt veertiendaags

Redactieraad

Jan Backx
Laurent Coppens
Pol Deltour
Farid El Mabrouk
Wout Pittoors
Luc Standaert
Luc Vanheerentals
Pol Van Mossevelde

Redactie en coördinatie

Ann Deceunynck
Internationaal Perscentrum Vlaanderen
Grote Markt 40
2000 Antwerpen
Tel. 03/290 63 73 - 0478/38 10 35
Fax 03/232 21 30
de.journalist@pandora.be
ann.deceunynck@euronet.be

Abonnementen en advertenties

Lisbeth Moons
Vlaamse Vereniging van
BeroepsJournalisten
Steenkoolkaai 9 b
1000 Brussel
Tel. 02/229.14.70
Fax 02/223.02.72
vvj@belgian-journalist.be

Abonnementsprijs:

3.200,- Bef per jaar
1.500,- Bef per jaar voor leden van de
Association des Journalistes Profes-
sionelles (A.J.P.), Vereniging van de
Journalisten van de Periodieke pers
(V.J.P.P.) en studenten.

Vormgeving

Prepress Publiwest

Drukkerij

Publiwest N.V.
Drukkerij Sansen
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

VLAAMSE
VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN

Zal Pegasus wel nog vliegen ?

Als we nu niet praten over 228 jobs minder, moeten we straks gaan praten over het verdwijnen van een vijfvoud daarvan. Want dan zal de VUM in haar geheel moeten worden opgedoekt. Dixit gedelegeerd bestuurder van de VUM, Jo Van Croonenborch. Voor wie de situatie zo acuut is dat een collectief ontslagakkoord met de personeelsdelegatie liefst binnen de twee maanden al rond is.

Het hangt natuurlijk af van hoe je bekijkt. Het grote gevaar is dat de VUM-topman het cijfer van 228 als een fetisj gaat beschouwen, net zoals de saneringsoptie van 600 miljoen. Terwijl toch meer dan een valabel alternatief het bestuderen waard is. Zo blijkt de papierprijs - een van de boosdoeners voor de crisis in krantenland - weer aan het dalen te zijn. Wanneer zet Jo Van Croonenborch trouwens de blunders inzake drukkerij en distributie recht, die de VUM-kranten tot op de dag van vandaag ongelofelijk veel commerciële parten spelen ? Welke inspanningen leveren de aandeelhouders rond de familie Leysen ? Of nog: waar is die geëngageerde dagbladuitgever van weleer naartoe ? Kan zo'n drastische operatie nu echt niet minimaal in de tijd worden gespreid ? En is in voldoende mate de overheid bespeeld, teneinde - al was het in de vorm van een crisisbijdrage - enkele steunmaatregelen te verkrijgen ?

Afgezien van al die alternatieve scenario's is het maar de vraag hoe zwaar je in je kostenstructuur kan snijden zonder daarmee de essentie van je bestaan te loochenen. Kan iemand nog dezelfde (of een betere) 'Standaard' maken met 15 journalisten minder ? Kan iemand a fortiori hetzelfde 'Nieuwsblad' of 'Volk' maken met liefst 77 journalisten ervan af ? Niet dus, al was het maar omdat het plan-Pegasus het opdoeken van Het Volk voor eens en altijd bezegelt. Met de nieuwe knauw voor het pluralisme in de pers die dat geeft erbovenop.

In de VUM-hiërarchie lopen er enkelen rond die maar niet kunnen velen dat journalisten zo vaak de baan op zijn of - godbetert ! - zo veel babbelen tijdens het werk. Al die lui-riken een zelfstandig statuut, dat zou pas helpen ! Hopelijk gelooft niemand van de VUM-directie in dat sprookje. Dat van Medusa en Pegasus is al genoeg.

Pol Deltour

Foto: Johan Van Cutsem

Mens achter het nieuws

Piet Hagen: 'Na 11 september hebben de kranten zichzelf weer eens bewezen'

Ann Deceunynck

Foto: Joanna Greve

Piet Hagen

Sinds 1 oktober is Piet Hagen (59) zes jaar hoofdredacteur van journalistenblad 'De Journalist' in Amsterdam. Dit ledenblad van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) is een kranige ouderling, die niet zo lang geleden begon aan zijn 106de jaargang. Vanuit zijn positie als hoofdredacteur volgt Piet Hagen het mediaveld bij onze Noorderburen op de voet. 'Overall wordt er bezuinigd in een grootteorde van 10 %. Toch is de pers (nog) geen mager scharminkel. De groei van de jongste jaren is weer afgenomen, het vet is er een beetje af. Misschien is het aanbod hier en daar wat verschaald, maar er zijn ook dingen bijgekomen. Tel de uren televisiezendtijd maar eens op - zowel van Nederlandse als van buitenlandse zenders waarnaar in Nederland gekeken wordt. En er zijn ontzettend veel tijdschriften goeie, die hoge leescijfers halen. *National Geographic* haalt in Nederland al een aardige oplage. *The Wall Street Journal* en *The Financial Times* zitten ook aardig in de lift'.

Sedert begin 2001 is de Nederlandse De Journalist een samenwerkingsverband tussen de NVJ en uitgeverij Veen Magazines. Niet alleen kreeg de zeskoppige redactie hierdoor voor het eerst een onderkomen buiten de muren van de NVJ, ook financieel veranderde het plaatje ingrijpend. En een heus redactiestatuut garandeert absolute onafhankelijkheid. De NVJ heeft in elk nummer vier eigen pagina's met 'NVJ-nieuws'. Al de rest van het blad valt onder de ver-

antwoordelijkheid van Piet Hagen en zijn zeskoppige ploeg.

Hagen werkte zestien jaar als journalist op de redactie van Trouw in Amsterdam. Daar was hij verslaggever van diverse rubrieken, o.a. onderwijs, wetenschap, ook algemeen nieuws. Nadien werd hij docent in de School voor Journalistiek te Utrecht. Daarna werd hij in Utrecht directeur van de hele Faculteit. Die job verliet hij om zich in 1995 volop te kunnen concentreren op De Journalist.

'Het Nederlandse krantenlandschap heeft te lijden onder bezuinigingswoede. In sommige gevallen worden titels samengevoegd. In Groningen is er binnenkort nog maar één regionale krant over. Vroeger waren dat er twee. Enkele jaren geleden is er, even maar, zelfs een derde geweest. En de provincie Drenthe had vroeger drie kranten, daar is er inmiddels ook nog maar één van overgebleven. En ook het personeel vermindert overal. In Arnhem-Nijmegen is een gelijkaardige operatie gebeurd. De meeste regio's hebben momenteel nog maar één krant. Maar de concurrentie is daarmee niet verdwenen. Want die komt er steeds meer uit de hoek van de regionale omroepen.'

'Op landelijk niveau zijn er in Nederland nog vijf kranten, en die concurreren wél flink onderling. Vroeger hadden de landelijke kranten regionale edities, maar dat is hier al lang geleden. *Trouw* en *De Volkskrant* hebben nog wel een vroege en een late editie. Met De Journalist hebben we onlangs nog een studietje gemaakt van de toestand. Ik vind niet dat de pers gedegradeerd is tot een mager scharminkel. Alleen is het vet dat er de jongste jaren bijgekomen is, er nu weer een beetje af. Voor de journalisten die getroffen worden door bezuinigingen her en der, is het natuurlijk individueel erg.

Bij internetsites is er wél een probleem. Alle kranten hebben daar extra mensen op gezet. Niemand wil die sites weer afschaffen - en dat kan eigenlijk ook niet. Dus moeten minder mensen dan maar harder gaan werken.

Er is overstelpend veel nieuws, en ook de televisie doet duchtig mee aan het creëren van die extra nieuwsstroom. In situaties als toen de vliegtuigaanslagen gepleegd werden op New York, voelt elke krant zich verplicht daar zowel in snelheid als in diepgang tegen op te boksen. Zo ontstaat de hoge werkdruk. Journalistiek is een continu-bedrijf geworden.

In de dagen na 11 september hebben de kranten - ook de Belgische heb ik toen vergeleken - zich naar mijn gevoel toch allemaal weer eens bewezen. Ze brachten een hoog kwaliteitsgehalte, gecombineerd met snelheid van actie.

Snelheid is zeker een onderdeel van kwaliteit. Maar het moet ook nog goed gebeuren. En kranten moeten de dingen uitgebreider brengen dan de televisie. Anders zeggen de mensen dat ze het allemaal al gezien hebben. Daarom worden er zo vaak dossiers aangelegd. Ik bewonder de vele journalisten die vaak in enkele uren tijd doen waar wetenschappers weken voor nodig hebben.'

Druk- en distributieproblemen, maar ook een gebrek aan visie ...

Ann Deceunynck

Op 25 september sloeg het nieuws bij de VUM en ver daarbuiten in als een bom. Iets meer dan zeshonderd miljoen moet er bespaard worden op één jaar tijd. Uit cijfers die werden meegedeeld bleek dat de VUM in 2000 een operationeel verlies maakte van 177 miljoen, voor 2001 wordt een verlies van 360 miljoen voorzien. Van de 605 miljoen wil de directie 400 miljoen besparen op personeel, 70 miljoen op het werkingsbudget en 75 miljoen op de grondstoffen. Het 'pegasusplan' voorziet het vertrek van 228 werknemers van de Vlaamse Uitgeversmaatschappij. 183 vasten en 45 tijdelijken, of zestien procent van de 'technische bedrijfseenheid'.

Ook de niet-personeelsgebonden plannen stemmen niet meteen tot optimisme. Er zal gestreefd worden naar een 'optimale synergie' tussen Het Nieuwsblad/De Gentenaar en Het Volk. De bijlagen, Jommekeskrant en Zipp, moeten verdwijnen om papier te besparen. De beleggingsfondsen zullen nog maar één keer per week verschijnen.

Op de redacties van De Standaard, Het Nieuwsblad/De Gentenaar en Het Volk moeten een tachtigtal banen sneuvelen. Dat de demotivatietoeloesing, zal niemand verwonderen. De 'negatieve evaluaties' die in juni tot een staking leidden, bleken slechts de prelude van wat nu moet volgen.

De eerste, verkennende gesprekken in de sociale onderhandelingen zijn de afgelopen week naar verluidt al niet in een erg constructieve sfeer begonnen. Het belooft moeilijk te worden. Veel vertrouwen in de elkaar hadden beide zijden van de onderhandelingstafel niet.

De voorbije twee weken kon er eigenlijk ook nog niet echt begonnen worden met het grote werk. Maandag 8 oktober is de dag dat Guido Van Liefferinghe zijn aantreden maakt/maakte. Met een nieuw gecreëerde functie van algemeen hoofdredacteur positioneert de directie hem tussen Jo Van Croonenborch en de hoofdredacties van de diverse kranten.

De redactievloer van de drie redacties kreunde de voorbije tijd onder de geruchten dat de druk van de edities en de distributie als grote schulden aangewezen moeten worden. Ook onder redactiepersoneel circuleren 'dagrapporten' waarin het dagelijks relaas te lezen is van wat er de afgelopen nacht is misgelopen.

Een anonieme bron op de redactie van Het Nieuwsblad legt de vinger op deze wonden. 'Dagelijks horen we hier reeksen klachten van abonnees die verkeerde pagina's in hun krant gevonden hebben. Ik heb ook al iemand aan de lijn gehad die wekenlang geen krant kreeg. Wat kan ik daarop antwoorden? Ik weet dat hun verhalen kloppen. Al maandenlang worden ontstellend vaak haastig pagina's uit verschillende regio's samengegoot. Wie in de Kempen woont krijgt nieuws uit Leuven. Antwerpse lezers krijgen vaak een samenraapsel van overal. De publicatie van verkeerde regionale pagina's zijn nefast voor het succes bij de lezer. Je mag dan zelfs beslissen extra pagina's in te lassen, daar merken de lezers niets van. Als ze zien dat ze een verkeerde pagina in hun krant krijgen, zijn ze boos en voelen ze zich tekortgedaan. Na een dag hard werken gaan wij hier ongerust naar huis ... en vrezen dat er 's morgens weer zo'n gedrocht zal liggen!'

Als gevolg van die drukproblemen zijn er al even nefaste distributieproblemen. 'Als de VUM-kranten haast dagelijks te laat bij de verdelers arriveren, vertrekken die na een poosje wel zonder VUM-kranten. En denk maar niet dat ze terugkeren om opnieuw een ronde te doen. De verdelers stoppen dan

al gauw als 'oplossing' een nummer van Het Laatste Nieuws in de brievenbus bij de abonnee. Die situatie leidde in het Leuvense zelfs tot een boycot van de verdelers. De verdelers laten de winkeliers de niet-geleverde kranten gewoon als onverkochte teruggeven ... In Oost-Vlaanderen werd de VUM geconfronteerd met verdelers die als reactie op de te late distributie gingen dwars liggen. Kranten te laat om ze te verdelen voor hun dagjob? Spijtig, maar na hun dagjob hebben de verdelers, begrijpelijk, 'geen goesting' om er opnieuw op uit te trekken. De abonnees willen overigens terecht hun krant 's morgens in de bus vinden.

Op vragen van de redactie in verband met druk en distributie heeft de directie nooit afdoende geantwoord. Ze hebben ons al veel te lang aan het lijntje gehouden. Ze zeggen altijd dat 'nu al iets minder slecht' gaat. Maar daar geloven we intussen niks meer van!

Geen beleidsvisie

Een andere bevoorrechte getuige ziet evenwel nog andere oorzaken. 'De kern van de zaak is dat er hier een hele reeks strategische blunders gemaakt werd de voorbije jaren, het afgelopen decennium zelfs. Het beleid heeft het belang van een participatie in VTM sterk onderschat. De participatie die Het Volk had, hebben ze zelfs verkocht. Daarna hebben ze een moeizame zoektocht naar differentiëringmogelijkheden gehouden, maar ze hebben eigenlijk nooit iets gevonden - de VAR niet te na gesproken. Ze meenden een krantenmonopoliepositie te hebben, en hebben veel te laat gereageerd op de markt. Hoogmoedig hebben ze de uitdaging van Vacature weggeduwd. Veel te laat zijn ze met vierkleurendruk gestart. Bij ons hebben ze geïnvesteerd in de verkeerde projecten, zoals dure insertmogelijkheden. Nu rest er ons zelfs de angst dat het pegasusplan alléén een boekhoudplan is, nog altijd zonder echte beleidsvisie. Denkwerk wordt hier nog altijd niet verricht. Vergelijkingen met Sabena zijn niet uit de lucht gegrepen. Vooral de situatie van Het Nieuwsblad is uitzichtloos. De poten worden a.h.w. onder het product weggezaagd. Ze hebben Het Nieuwsblad nooit echt geprofileerd. Als een jojo is het profiel van Het Nieuwsblad op en neer gegaan. Soms kiezen ze voor een 'serieuze' aanpak, dan weer voor een populaire. Er is hier nood aan een langetermijnaanpak.'

Het VUM-drama in vragen en antwoorden

Pol Deltour

Waarom wil de VUM-directie precies 600 miljoen besparen?

Over de besparingsoptie van 600 miljoen in 2002 speelde VUM-gedelegeerd bestuurder Jo Van Croonenborch van meet af aan open kaart. Om te beginnen is er een verwacht bedrijfsverlies van 360 miljoen in 2001. Dat is 3,3 Bef per krant die elke dag wordt gedrukt. Bij de VUM houden ze zelfs rekening met een verlies van 400 miljoen eind dit jaar. De 200 à 240 miljoen extra besparing dient dan om van de VUM opnieuw een "financieel gezond bedrijf" te maken. Wat er heel precies met die potentiële winst in 2002 zal gebeuren, blijft echter onduidelijk. Komt ze het bedrijf ten goede, of worden vooral de aandeelhouders - gegroepeerd rond de familie Leysen - er beter van?

En vanwaar precies het cijfer van 228 afvloeiingen?

De 228 personeelsleden die de VUM-directie aan de kant wil schuiven, zijn 183 'vasten' en 45 mensen met een tijdelijk contract. Dat moet in het totaal 500 miljoen opbrengen, het leeuwedeel van de beoogde besparingsenvelop dus. Weliswaar zal de personeelskost in 2002 ook met 100 miljoen stijgen, wat de netto-vermindering op 400 miljoen zou brengen.

Voor het cijfer van 183 ontslagen is evenwel nog een andere uitleg mogelijk. De VUM-directie wil een maximaal aantal mensen via brugpensioen laten vertrekken, en rekent daarvoor op een verlaging van de leeftijd voor brugpensioen tot bij voorbeeld 52 jaar. Hiervoor is echter vereist dat de VUM erkend wordt als een bedrijf 'in herstructurering', en dit veronderstelt dan weer dat minstens 20 procent van het personeel afgedankt wordt. Juist, 228 eenheden jobverlies komt precies overeen met 1/5 van het huidige VUM-personeelsbestand.

Hoeveel journalisten wil Van Croonenborch de laan uit?

In het totaal tussen 90 en 100. Er is sprake van 79 'vasten' en 12 tijdelijken. Daar komen nog enkele redactiebedienden bovenop. Opgesplitst per krant gaat het om 15 journalisten van De Standaard en 77 journalisten van Het Nieuwsblad en Het Volk. Dat laatste cijfer heeft voor een stuk te maken met de verregaande redactionele synergie die tussen HN en HV doorgevoerd wordt. Bovendien worden de diverse regioredacties hoe dan ook gedecimeerd: 40 à 45 eindredacteuren en fieldredacteuren worden bedankt.

Hoeveel journalisten blijven er dan eigenlijk nog over?

Bij De Standaard 90, bij Het Nieuwsblad/Het Volk 110. Is dat genoeg om de kranten op hetzelfde niveau te houden? Volgens directie en hoofdredactie wel. De personeelsvertegenwoordiging denkt van niet. Het lijdt overigens geen twijfel dat de VUM-directie binnen de kortste keren zelfstandigen zal inschakelen voor de regionale berichtgeving. De Persgroep en anderen achterna. Valse zelfstandigen? De RSZ en de arbeidsrechtbanken kijken mee!

Hoever zijn de beoogde ontslagen inmiddels gevorderd?

Voorlopig eigenlijk nog nergens. Dat heeft te maken met de procedure van collectief ontslag, die gevolgd moet worden nu de VUM-directie meer dan 30 werknemers aan de deur wil zetten. Volgens die procedure, die door de zogenaamde wet-Renault een stukje werknemersvriendelijk werd gemaakt, moet de directie eerst een fase van informatie en consultatie van het personeel inbouwen. In die periode, die allicht 60 dagen zal duren, is elk individueel ontslag taboe.

Wat kunnen de VJ en de andere personeelsvertegenwoordigers doen?

De VJ en de vakbonden hebben inmiddels een lijst pertinente vragen en suggesties voorbereid die de komende weken aan de directie worden voorgelegd. Deze betreffen de economische context en de omvang van de sanering, de spreiding in de tijd, alternatieve maatregelen, en tot slot het sociaal begeleidingsplan voor de vertrekkers. Van Croonenborch & Co. zijn verplicht hierop te antwoorden. Hoe dan ook is er voor het afronden van het collectief ontslag (inclusief de brugpensioenen) een CAO met de personeelsvertegenwoordiging vereist. Die heeft de directie onder meer nodig voor de verlaging van de brugpensioenleeftijd en om een vrijstelling te krijgen van de vervangingsplicht voor de brugpensioneerden.

Hoeveel journalisten komen in aanmerking voor brugpensioenen?

Een kleine berekening leert dat goed 72 journalisten momenteel de leeftijd van 51 gepasseerd zijn. Bij De Standaard zou het aantal - zeker 20 - volstaan om het beoogde aantal afvloeiingen te dekken. Bij Het Nieuwsblad en Het Volk niet. Wil de VUM-directie haar doelstellingen halen, dan zou dat tot 10 à 15 naakte ontslagen extra kunnen leiden.

Wat houdt brugpensioen eigenlijk in?

Wie op brugpensioen gestuurd wordt, wordt wel degelijk ontslagen, maar krijgt bovenop de werkloosheidsvergoeding een aanvullende brugpensioenvergoeding. Op de soorten en de modaliteiten van brugpensioen gaan we in de volgende DJ concreet in.

Enkel al noteren dat het brugpensioen - zoals het statuut van uitkeringsgerechtigd werkloze - niet kan gecombineerd worden met enige serieuze arbeid. Een minimale voorwaarde voor een bijverdienste is dat men de activiteit reeds uitoefende toen men nog actief was als werknemer, en dit gedurende minstens drie maanden.

VUM al jaren verlieslatend

De winstcijfers van de groep VUM gaan al enkele jaren in dalende lijn. Vorig jaar dreigde het groepsresultaat in het rood te eindigen. Uiteindelijk maakte de VUM een kleine nettowinst van 927 374 euro bekend. Historisch was de beslissing om voor het boekjaar 2000 geen dividend uit te keren. Duidelijk was dat in dat jaar de krantenactiviteiten verlieslatend waren. Op 1 juli 2000 hertekende de VUM haar structuur en bracht haar krantenactiviteiten onder in de VUM n.v. Dat bemoeilijkt een vergelijking van de resultaten van de verschillende boekjaren. Het staat vast dat bij de start van de nieuwe structuur de krantenactiviteiten een eigen vermogen van één miljard kregen. Op groepsniveau beschikt de VUM Media over een geconsolideerd eigen vermogen van 2,2 miljard. Dat eigen vermogen is het resultaat van het kleine kapitaal ieder jaar aangevuld met tweederde van de winst en dit over een periode van 25 jaar.

Opmerkelijk is dat bij de invoering van de nieuwe structuur de kranten De Standaard en Het Nieuwsblad als het ware door Het Volk werden overge-

nomen. DS en HNB werden immers in de vennootschap van Het Volk ondergebracht en kregen de naam VUM n.v. Die nv beschikt over een eigen vermogen van één miljard frank. Met een te verwachten verlies in 2001 van maximum 400 miljoen frank, lijkt een saneringsplan onvermijdelijk. Bovendien maakten de krantenactiviteiten in 2000 een verlies van 217 miljoen frank. Omdat de wijziging van de structuur gebeurde op een ogenblik dat de krantentitels verlieslatend waren, stellen verschillende journalisten zich vragen over de manier waarop de krantentitels in één vennootschap ondergebracht werden. In de ondernemingsraad van 1 juli jl. werden hierover vragen gesteld. Was de Vlaamse Media Maatschappij erop uit om aan de hand van een verlieslatende dochter met behulp van het instrument 'bedrijf in herstructurering' te herstructureren? Financieel directeur Vandenbussche beklemtoont dat de organogramwijziging als doel had om een precies beeld te krijgen van de operationele activiteiten zoals het uitvoeren van krantenactiviteiten. (LC)

Jo Van Croonenborch: We hadden een te kleine buffer

Gedelegeerd-bestuurder Jo Van Croonenborch werd vorige week ook geconfronteerd met een aanval in het weekblad Trends, waar ook al een beschuldigende vinger wees in de richting van de aanslepende problemen in de drukkerij van de VUM. In een gesprek met De Journalist ontkende hij dat de reorganisatie van de Grafische Divisie, die geleid werd door Van Croonenborch, oorzaak is van het drama in Groot-Bijgaarden.

Jo Van Croonenborch: - 'De oorzaken van de problemen hier liggen dieper dan technische problemen in de drukkerij. Met de drukkerij hebben wij een *parallel* probleem. Daarvoor zijn we nu dicht bij een oplossing. Dat hebben de drie voorbije nachtproducties aangetoond. We staan voor een doorbraak.'

DJ: - Hoe lang zal de lijdensweg van de uitwerking van dit plan duren? Hoe lang blijven journalisten en andere personeelsleden in het ongewisse?

Jo Van Croonenborch: 'We hebben dat niet helemaal in de hand. De uitwerking van het plan verloopt in twee fasen. De eerste fase, een informatie- en consultatieronde is op 25 september begonnen. Nadien volgt fase 2. Die kan dertig tot zestig dagen duren. Dat ligt wettelijk vast. In die periode kunnen we niemand om economische redenen ontslaan. Ik pleit ervoor dat het onderhandelingsproces met de vakbonden ernstig en serieus zou kun-

nen verlopen, maar toch vlot. Een aantal vergaderingsdata liggen nu al vast.'

DJ: - Hoe is het zo ver kunnen komen dat de VUM, ooit een voorbeeld van een krantenbedrijf, zo'n catastrofe tegemoet is gegaan?

Van Croonenborch: 'Een eerste signaal dateert van 1998. Het 'Plan 2001' is toen maar gedeeltelijk gelukt. De organisatie was er toen niet rijp voor. De basisanalyse is dat we te afhankelijk waren van externe factoren als advertenties en papierprijs. We hadden een te kleine buffer. Bovendien hadden wij, tot nu toe, relatief méér personeel dan de andere krantenuitgevers. Toen het goed ging, hebben wij veel personeel tewerkgesteld. Maar in 2000 is gebleken dat het zelfs in goede omstandigheden niet meer houdbaar was. Medio februari 2001 hebben we een plan gerealiseerd waarbij we 135 miljoen moesten besparen, zonder aan het personeel te raken. Ik vind dat die 135 miljoen nu in de waagschaal gelegd moet worden bij de 200 miljoen die we met het pegasusplan willen besparen op grondstoffen. Daar staat dus tegenover dat we 400 miljoen op personeel moeten uitsparen. We zijn minder fit begonnen aan 2001.'

(AD)

Terug aan het werk na werkloosheid? Pensioen is geen probleem meer.

Het is een maatregel op het lijf geschreven van journalisten. 50-plussers die werkloos geworden zijn na ten minste 20 jaar beroepsactiviteit, en die na een periode van werkloosheid terug aan de slag gaan voor een lager loon, behouden hun pensioenrechten.

Vroeger was dat anders omdat het laatst verdiende loon het referenteloon was. Dus wie op zijn 50 werkloos werd en bleef tot het eind van beroepsloopbaan, behield al zijn pensioenrechten. Wie echter - om zich nuttig te voelen bv. - na een tijdje terug aan de slag ging voor een lager loon, fopte zichzelf. Want het nieuwe, lagere, loon werd het referenteloon voor het pensioen. En dat verschil kon tot

ettelijke duizenden frank netto per maand oplopen.

Als werkloosheidsval kan dat tellen, en minister van Sociale Zaken Frank Vandenbroucke heeft er dan ook een eind aan gemaakt eerder dit jaar. In het vervolg mag je shoppen: het beste loon (het nieuwe of het oude) wordt het referenteloon.

Oppassen nochtans: de maatregel geldt alleen voor 50-plussers met ten minste 20 jaar activiteit in loondienst. Wie niet aan die voorwaarden voldoet moet nog steeds kijken hoe het met zijn pensioenrechten zit als hij een nieuwe, minder goed betaalde, baan aanneemt. (LS)

Sneuvelt Jommekeskrant in pegasusplan ?

Foto: Johan Van Cuissem

Volgens het pegasusplan beleeft Jef Nys' stripfiguur Jommeke op dit moment zijn laatste avonturen in de wekelijkse kinderkrant bij Het Volk, Het Nieuwsblad en De Gentenaar. Het eerste nummer van de Jommekeskrant zag het levenslicht eind juni 1989 in de Forelstraat te Gent, toenmalige thuisbasis van Jommeke én Het Volk. De kinderkrant werd - tegelijk met de krant Het Volk - geadopteerd door de

VUM, en kende een groeiend succes. Redacteur Jan Ruysbergh tekende ononderbroken voor de hele reeks Jommekeskranten.

Twee maanden na haar geboorte werd de krant omwille van het succes verbubbeld, en telde toen 16 pagina's. In 1992 deed Karel Anthierens er een inbreng. Dat resulteerde vooral in meer aandacht voor life-style. In die periode bleek dat de Jommekeskrant de meest gewaardeerde 'rubriek' in Het Volk was, na regio en sport. In 1996

werd het concept grondig vernieuwd en de doelgroep uitgebreid. Een grote respons met meerverkoop op woensdag was het resultaat. In september 1998 werd de Ketnetkrant gelanceerd, in een samenwerkingsverband met Gazet van Antwerpen. Tegelijk hiermee werd de publicatie van deze kinderkrant verhuisd naar zaterdag. Eén jaar later bleek dat de resultaten hiervan tegenvallen. De krant verhuisde dus opnieuw naar woensdag. Wat op die dag de verkoopcijfers opnieuw opkrikte. In juli 2000 werd het Ketnet-avontuur beëindigd. Vanaf september 2000 wordt de Jommekeskrant volledig in quadri gedrukt, en ook als bijlage geleverd bij Het Nieuwsblad en De Gentenaar. Hiermee haalt de Jommekeskrant sedert toen een oplage van 400.000 exemplaren. Ook de lezers van Het Nieuwsblad reageerden enthousiast. De 'Stipkrant' raakte vergeten.

Jan Ruysbergh wordt momenteel anderhalve dag per week geassisteerd door een stagiaire. Zij heeft de handen vol met het verwerken van de kinderpost. Ook scholen reageren goed op initiatieven van de Jommekeskrant. Van de 'Boskrantspecial' die zopas verscheen n.a.v. de 'Week van het Bos', werden 15.000 exemplaren besteld. Van de 'Eurospecial' zijn dat er zelfs 27.000. (AD)

Rudy Bertels: De vorige jaren waren gewoon heel goed

Hoe vergaat het de andere krantengroepen intussen ? Kunnen zij hun personeelsbestand uitbreiden, in stand houden ? Of zijn ook hun cijfers ver van schitterend ?

Rudy Bertels, directeur-generaal van De Persgroep, weet dat ook de kranten in Kobbegem het moeilijk hebben. 'Dat er méér personeel wordt aangeworven, kan ik alvast ontkennen. We vullen wél de vacante betrekkingen in. Wij hebben onze kosten gereduceerd waar dat nog enigszins kon. Naast onze kranten hebben wij weinig andere projecten. Tijdens de hoogconjunctuur was er veel ruimte om nieuwigheden te creëren. In 2000 hebben wij nog maar één nieuwigheid gelanceerd. Dat was 'Zone 03' in Antwerpen, een relatief succes.

Wat internetinitiatieven betreft zijn wij altijd een nakomer geweest. Wij hebben die kosten eigenlijk nooit gehad. Alvast in België heeft niemand ooit echt kunnen genieten van opbrengsten van de internetboom. Onze lezersmarkt doet het uitstekend. Dat compenseert

een stuk van het verlies van inkomsten uit advertenties. Momenteel gaat het nog redelijk. Maar we vrezen dat het in de komende vier maanden nog slechter zal gaan. Drastische besparingen zullen bij ons niet nodig zijn. Onze belangrijkste kracht halen wij uit het feit dat we alles op Het Laatste Nieuws hebben geconcentreerd.

De huidige crisis is niet alleen aan de stijging van de papierenprijzen te wijten. De vorige jaren waren gewoon heel goed. De Morgen heeft het nu ook heel moeilijk. Die krant is in veel grotere mate afhankelijk van advertenties dan Het Laatste Nieuws. De advertentiemarkt voorziet drie types publiciteit. Thema- en jobadvertenties hebben het momenteel zeer moeilijk. Rubriekadvertenties hebben het iets minder moeilijk. Belangrijke sectoren als telecom en banken adverteren gewoon veel minder. Als er dan nog aanslagen als die van 11 september bijkomen, wordt het wel bijzonder slecht. Persoonlijk vind ik ook wel dat we in het algemeen te weinig doen om de krant als medium te verdedigen.'

Hans Maertens: De vier knipperlichten staan op rood

Ook directeur Hans Maertens (Financieel Economische Tijd) kan bevestigen dat de kranten een zéér moeilijk jaar doormaken. 'In 2001 hebben we moeten vaststellen dat de 'knipperlichten' allemaal op rood staan. In 2000 stonden ze alle vier op groen.

Eerste belangrijke factor is de reclamemarkt. De advertentieverkoop heeft een deuk gekregen. Die deuk is nog zwaarder geworden na 11 september. De FET heeft zeker de gevolgen gevoeld van talrijke annulaties van bestellingen. Tweede factor is de papierenprijs. Die is fors gestegen tegenover vorig jaar, en ik zie hem niet metten weer zakken. Ik hoop dat we stilaan naar

een stabilisatie ervan gaan. De lezersmarkt is ook al een probleem. Ons aantal abonnees valt nog enigszins mee. Maar de losse verkoop is moeizaam, en lijdt zeker onder de huidige beursmalaise. En het vierde element is internet. Dat wereldje is ook al in elkaar geklapt. Dat zijn de vier factoren die het drama bepalen op dit moment.

Er zijn nog jaren geweest dat twee of drie 'knipperlichten' op groen stonden, maar zo erg als nu is het nooit geweest.

En ik vrees dat het volgend jaar niet echt zal veranderen. Dat kan afgeleid worden uit alle economische rapporten.' (AD)

RUG: Kernactiviteiten winstgevend

De beursgenoteerde holding Concentra, moedermaatschappij van de Regionale Uitgeversgroep (Het Belang van Limburg, Gazet van Antwerpen) maakte tijdens de eerste jaarhelft een geconsolideerde winst van ruim 45 miljoen euro of zo'n 1,8 miljard frank. Maar dat is in overgrote mate het gevolg van de splitsingsoperatie die werd uitgevoerd rond de Concentra-participatie in internetbeveiliging Ubizen. De bedrijfswinst van Concentra was negatief. Er werd 4,2 miljoen euro (een kleine 170 miljoen frank) verlies gemaakt. Volgens de halfjaarcijfers van Concentra stegen de inkomsten uit de 'lezersmarkt' van de beide RUG-kranten in de eerste helft van 2001 met 6,7 procent, maar de advertentie-omzet zakte met 12 procent.

Daarbovenop kwam een stijging van de papierenprijs met 20 tot 25 procent. Toch bleven de kernactiviteiten van de RUG (kranten, regionale tv en krantendrukwerk) winstgevend. (1 miljoen euro of 40 miljoen frank bedrijfswinst), mede dankzij een besparingsplan dat over het hele jaar 2001 bijna 10 miljoen euro (400 miljoen frank) besparingen moet opleveren. De RUG belandde in het rood door haar nieuwe activiteiten: de gratis treinkrant Metro en de magazinepoot Patio. Metro heeft momenteel 324.300 lezers per dag, maar de advertentiemarkt volgt onvoldoende. Patio lanceerde in juni een eerste magazine: het maandblad Groovy.

(LS)

RMG: winst printmedia naar beneden

Ook de mediagroup Roularta kwam eind september met barslechte cijfers voor de dag. De groepsnetwinst nam in de eerste jaarhelft een duik van maar liefst 70%. Binnen de groep doen onder meer de printmedia het niet goed. Terwijl de omzet stabiel bleef, daalde de winst met 15% tot 10,7 miljoen euro. De audio-visuele tak met de Vlaamse Media Maatschappij (o.a. VTM) deed het beter met een winststijging van meer dan 38%.

Gedelegeerd bestuurder De Nolf is er vast van overtuigd dat 2002 een beter

jaar wordt. Volgend jaar zal RMG niet meer instaan voor de verliezen van de regionale televisie-omroepen en dit jaar nog wenst De Nolf de participatie in Metro van de hand te doen. Bij de voorstelling van de eerste kwartaalcijfers 2001 verklaarde RMG-topman dat zijn groep op zoek is naar een partner. Maar een uiterst lage beurskoers vergemakkelijkt eventuele fusiegesprekken niet. Momenteel bereikte het aandeel met 18,5 euro één van zijn laagste koersen in twee jaar.

(LC)

Lidmaatschap 2002: duidelijke prioriteiten

Bij dit nummer van De Journalist vinden de beroepsjournalisten en stagiairs en ereleden een uitnodiging om hun lidmaatschapsbijdrage voor 2002 te betalen. In een uitgebreide informatiebijlage vinden zij alle concrete bedragen en wordt nogmaals een overzicht geboden van de dienstverlening.

Voor het eerst sedert 1995 wordt er een verhoging van de bijdragen gevraagd. Het lidgeld voor beroepsjournalisten bedraagt vanaf volgend jaar 105 euro (4.235 Bef). Voor dit jaar bedroeg het lidgeld 3.500 Bef.

Stagiairs betalen voor 2002 70 euro (2.824 Bef.) Eerder betaalden zij 2.500 Bef. En ereleden kunnen lid van de vereniging blijven voor 75 euro (3.025 Bef.). Zij betaalden tot nu toe 2.000 Bef.

De raad van bestuur heeft het afgelopen jaar moeten vaststellen dat deze beslissing onvermijdelijk was. Niet alleen stijgt uiteraard

systematisch de levensduurte ook voor de VJ/AVBB. Doorslaggevend is het 'takenpakket' dat steeds uitbreidt. Het bestuur heeft tijdens de jongste vergadering en tegelijk met de doorvoering van de verhoogde bijdragen, prioriteiten voor volgend jaar bepaald. Magazine De Journalist, de spoedige realisatie van de website en de concrete uitbouw van de dienstverlening voor zelfstandige journalisten komen daarbij op de eerste plaats.

Volgens de recente planning zal de installatie van de Raad voor de Journalistiek over enkele maanden een feit zijn. VJ-algemeen secretaris Pol Deltour zal hierdoor minder tijd moeten besteden aan de opvolging van deontologische dossiers, en méér tijd vrijmaken voor de behartiging van de belangen van zelfstandige journalisten.

(AD)

Zelfstandigen binnenkort naar Hasselt

Op 4 oktober jl. waren op de vergadering die door de Werkgroep Zelfstandigen georganiseerd werd te Brussel, drie experts te gast die een uiteenzetting hielden i.v.m. de aangifte in de personenbelasting. Speciaal voor zelfstandigen gaven zij een duidelijk overzicht van de mogelijkheden om met inbreng van reële beroepskosten de forfaitaire aftrekkosten te overstijgen.

Na dit eerste gedeelte werd de bijeenkomst voortgezet met opvolging van de vaste agendapunten.

De aanwezigen betreurden dat hun bijeenkomsten niet méér

belangstelling kennen. Een 'vaste kern' woont systematisch de bijeenkomsten bij, meestal in gezelschap van enkele eenmalige belangstellenden.

Onder meer om de belangstelling te wekken van méér zelfstandige journalisten, werd besloten de avonden in de nabije toekomst 'op verplaatsing' te organiseren. De volgende vergadering wordt gepland in Hasselt. Precieze datum en agenda zullen later worden bekendgemaakt.

(AD)

Twee uitwisselingsprogramma's ...

Bij het Prins Filipfonds lopen vanaf dit seizoen twee uitwisselingsprogramma's voor journalisten. De uitwisseling tussen Franstalige, Nederlandstalige en Duitstalige journalisten binnen België begint met succes aan zijn tweede jaargang. Maar vanaf het najaar komt daar de eerste versie bij van een Belgisch-Nederlands programma, en op middellange termijn wordt gemikt op Frankrijk en - eventueel - Duitsland.

Guido Fonteyn

Journalisten - en vooral hun hoofdredacteurs - moeten niet langer een boom opzetten over de noodzakelijkheid van bijscholing voor beroepsjournalisten. Die mogelijkheden zijn er. Straks kan elke journalist om de zoveel jaar een stage gaan volgen bij een andere krant, in een ander landsgedeelte van België, of bij onze buurlanden. Uit de eerste ervaringen blijkt hoe leerrijk dit kan zijn.

Aan het eerste inter-Belgisch programma namen uiteindelijk zes collega's deel (een zevende toegekende beurs werd wegens overmacht ingetrokken). Olivier Mouton (La Libre Belgique) ging naar De Standaard, en Boudewijn Van Peteghem (De Standaard) naar La Libre Belgique. Beide collega's bleken meteen zeer productief te zijn, en sloten dit experiment af met een primeur: het allereerste interview van kroonprins Filip. Luk Van Eylen (De Standaard) ging naar Vers l'Avenir, waar hij zeer veel leerde. VRT en RTBf zorgden voor de andere kandidaturen: Björn Crul (VRT) naar RTBf-Namen, Natacha Stragier (RTBf-Hainaut) naar Studio Brussel, en Johanna Montay (RTBf) naar het VRT-TV-journaal. Al deze collega's brachten vier tot zes weken bij een anderstalig medium door. Zij kregen daarvoor een beurs (100.000 Bef.). Van de werkgevers werd en wordt verwacht dat de wedde tijdens deze periode, die een bijscholingsperiode is, wordt doorbetaald. Dit leverde geen problemen op.

De bij het Prins Filipfonds ingeleverde verslagen getuigen van groot enthousiasme: niet alleen heeft men veel geleerd, ook wat de organisatie van het werk betreft, maar bij de terugkeer op de eigen krant bleek ook dat de eigen batterijen opnieuw waren gevuld, zoals na een lange vakantie. Maar dit was geen vakantie, maar hard werken in een nieuwe omgeving.

Voor de tweede versie van deze uitwisseling was de belangstelling zo groot dat meteen vijftien beurzen konden worden toegekend, elk van 2.500 euro. Groter moeten de groepen niet worden. Maar in de jury stelden wij een opvallend onevenwicht vast tussen Vlaamse en Franstalige kandidaten. Naast twaalf Franstaligen stelden slechts drie Vlaamse journalisten hun kandidatuur: twee VRT-collega's en een zelfstandige journaliste. Een VRT'er (Alex Puissant) gaat naar de BRF in Eupen, zodat ook Duitstalig België bij het programma betrokken wordt. Bij de Franstaligen is de RTBf met vijf collega's zeer goed vertegenwoordigd. Anne Poncelet (RTBf-Luik) gaat ook naar Eupen. Dorothée Klein (Le Vif/L'Express) gaat naar Knack. Philippe Deboeck (Le Soir) naar De Morgen. Christophe De Caemel (Vers l'Avenir) naar Gazet van Antwerpen, en Nathalie Van Ypersele de Strihou (Trends-Tendances) naar de Financieel Economische Tijd. Christophe Deborsu (RTBf-Charleroi) gaat naar Woestijnvis. Dit alles geschiedt na instemming van de telkens twee betrokken hoofdredacteurs. De gewestelijke pers is goed vertegenwoordigd, evenals radio en televisie. De grote kranten laten het wat afweten.

De afzijdige houding van onze Vlaamse collega's baart mij zorgen.

De toestand van de pers in Vlaanderen is over het algemeen gunstiger dan deze in Franstalig België. Sluit Vlaanderen zich ook op dit vlak zelfgenoegzaam op? Doen we wat we zelf doen noodzakelijk beter? Menen wij dat er bij de Walen niets te leren valt? Dan is dit een cliché, en het hele programma werd opgezet om clichés te bestrijden. Mijn goede collega Luc Van Eylen haalde bij Vers l'Avenir op die maand zeer veel concrete kennis bij elkaar, en ook de Waalse Feesten zijn hem niet meer onbekend. De Vlaamse hoofdredacteurs moeten zich hierover bezinnen, en uit hun schelp kruipen.

Nederland

Dit geldt evenzeer voor het tweede uitwisselingsprogramma, dat met Nederland.

Nederland heeft ervaringen op dit vlak. Tussen Nederland en Duitsland loopt al zes jaar een uitwisselingsprogramma van journalisten, met groot succes. In dit geval werd een initiatief genomen door de Nederlandse ambassade in België. Het Prins Filipfonds zorgt voor logistieke steun, en de drie gemeenschappen in België participeren, ook financieel. Het schema is eenvoudig. Elke erkende journalist wordt in de loop van de volgende weken aangeschreven. Wie aan deze uitwisseling wil deelnemen stuurt tegen 31 oktober zijn kandidatuur op naar het Prins Filipfonds, samen met een motivatie, een cv'tje, en een aanbevelingsbrief (liefst van de hoofdredacteur), evenals een vermelding van het beoogde vakgebied en/of medium. De jury vergadert in november. Gemikt wordt - voor deze eerste jaargang - op een uitwisseling van telkens een tiental Belgische en Nederlandse journalisten. De beurs bedraagt 2.500 euro.

Voor logies zorgt men zelf, in overleg met de gastheren. Wie onvoldoende Frans of Nederlands kent, krijgt voorafgaandelijk een taalstage in Wassenaar (Nederland). De uitwisseling duurt vijf tot acht weken, en wordt omkaderd door een introductieweekende (vermoedelijk in Breda) en een evaluatieweekende (in Brugge). De uitwisseling vindt plaats tussen 5 maart en 23 mei 2002.

Los van alle moeilijkheden waarmee de pers - niet zozeer: de journalistiek - in België wordt geconfronteerd, bieden deze uitwisselingsprogramma's enorme mogelijkheden. Directeuren en hoofdredacteurs moeten inzien dat een investering in goede mensen hun bedrijf op termijn enkel maar ten goede kan komen. Daarnaast telt de strijd tegen clichés, die onverbiddelijk verder moet worden gevoerd. Het volstaat om de commentaren na te lezen, in bijna alle Belgische kranten, bij de uitschakeling van Oranje uit de wereldbeker Voetbal. Die waren op het beschamende af. Overigens komen ook sportjournalisten voor deze uitwisselingsprogramma's in aanmerking.

P.E.N. wil journalisten

Het Internationaal P.E.N. Centrum is gevestigd in Londen, maar werd op 5 oktober 1921 opgericht in Brussel. De vereniging wou wereldwijd een band creëren tussen schrijvers en uitgevers, die een charter onderschreven waarin werd gepleit tegen de censuur en voor de vrije meningsuiting en grensoverschrijdende uitwisseling van ideeën.

Het begrip 'schrijver' werd in de breedste zin opgevat. Het ging en gaat niet alleen om literaire auteurs, maar ook om toneelschrijvers, essayisten, scenaristen en... journalisten. Dat lijkt de logica zelf, want het zijn precies de journalisten die vaak in de vuurlijn staan wanneer het om het verdedigen van de vrije meningsuiting gaat. Enkele jaren geleden werd het P.E.N. charter zelfs uitgebreid met een clause, waarin gevraagd wordt om aandacht voor 'de euvels van een vrije pers' die soms onder commerciële druk haar eigen deontologische grenzen niet meer schijnt te vinden.

De aanwezigheid van journalisten in P.E.N. verschilt van centrum tot centrum. In de drie centra uit de VS zijn ze goed vertegenwoordigd, maar in heel wat andere centra ligt de nadruk volledig op de literaire schrijvers. Ook het P.E.N. centrum voor Vlaanderen was sinds de oprichting in 1928 vooral een literaire aangelegenheid. Journalisten Marc Reynebeau, Jean-Pierre Rondas, Geert van Istendael of Roger de Neef werden in de eerste plaats lid vanwege hun belangstelling voor de letteren.

Na een grondige vernieuwing van het bestuur van het Vlaamse P.E.N. centrum, werd besloten om de journalisten nauwer bij de werking te betrekken.

Een eerste resultaat daarvan is de aanpak van het jaarlijkse P.E.N. dispuut. In deSingel in Antwerpen zal op woensdag 7 november 2001 om 20u gedebatteerd worden over de vraag "Nationaliteit: geen? Eigen literatuur eerst of eerst literatuur?" De Balkan wordt daarbij als voorbeeld genomen: hoe leven diverse volkeren en ideologieën samen in een kleine regio? hoe handelt een schrijver/journalist zich in zulke omstandigheden?

Lidmaatschap

Journalisten, die lid willen worden van de P.E.N., kunnen zich melden bij P.E.N. Vlaanderen (penvl@skynet.be). Van kandidaten wordt gevraagd dat zij het P.E.N. charter onderschrijven en een jaarlijkse bijdrage betalen van 750,-BF (daarvan gaat 300,-BF naar de internationale zetel en 150,-BF naar het *writers in prison committee*). Belangstellenden krijgen een stortingsformulier toegestuurd. Voor wie dit jaar nog lid wordt, telt de bijdrage ook voor het jaar 2002.

Organisatie Xlde Fotopersprijs Vlaanderen van start

Nu reeds werd bepaald dat de uitreiking van de Xlde editie van de Fotopersprijs Vlaanderen in het Torengedebouw van de KBC-Bank te Antwerpen zal plaats vinden op vrijdag 15 februari 2002.

Deelnemers, die allen persfotografen moeten zijn die het statuut van beroepsjournalist hebben, kunnen maximum twintig foto's inzenden als kanshebber voor één van de prijzen.

De sponsors die de vorige jaren hun medewerking verleenden, heb-

ben inmiddels allemaal opnieuw hun steun toegezegd. De definitieve beperking van het aantal sponsors die vorig jaar opgelegd werd, blijft in 2002 behouden. Dat betekent dat de prestigieuze 'Prijs van de Vlaamse Gemeenschap' de rij gesloten heeft.

Voor nadere informatie i.v.m. deelname aan de wedstrijd, kunnen persfotografen terecht bij Jan Prenen, voorzitter Foto- en Filmpers Antwerpen-Limburg. (AD)

Lezersbrief

Betr.: "Het Volk"

Eigenlijk zijn het mijn zaken niet. Die meneer Demullier, zo te horen een flink baasje, dat kernachtige uitspraken ("Mijn journalisten" !) niet schuwt, daar heb ik nog nooit van gehoord. Maar Maurits Standaert, die ken ik wel. Tijdens een vroeger leven in Brussel, vóór mijn correspondentenjaren in Afrika, heb ik hem op prijs leren stellen. Een minzame, vaak terecht sarcastische collega. Een schrandere, vaak virtuoos auteur. Een legendarisch journalist. In hart en nieren.

Zo maken ze ze vandaag niet meer.

Doe niet zo flauw, meneer Demullier. Vrije meningsuiting - ooit van gehoord? Geef Standaert z'n abonnement terug. En het respect dat hij verdient.

Luc Leysen
Ex-ARD-Correspondent
Erkeningsnr. N0594

Onder embargo

Op 26-jarige leeftijd is Hans 'De Pascha' Pepermans, voor zijn collega's 'lene oot de duuzend', overleden. Zijn overlijden werd gemeld door Meta Media Groep, waar Pepermans redacteur was voor het magazine 'Motoren & Toerisme'. ●●● Beroepsjournalist Guy Van Gestel heeft zopas een boek 'Te Gek ! Vijf weken in een psychiatrische instelling' uitgegeven bij Lannoo. Het werk kost 684 Bef. In zijn boek brengt de journalist verslag uit van een verblijf als 'observator' in een psychiatrische instelling. ●●● Beroepsjournalist Stefaan Van Laere heeft zopas zijn eerste jeugdboek uitgegeven bij Facet. Dit boek 'De koffer' vertelt het verhaal van een Russische vrouw die gehuwd is met een Vlaming, en haakt in op de problematiek van vluchtelingen, asielzoekers en terrorisme. Dit boek kost 504 Bef. ●●● En Dirk Musschoot heeft zopas 'Halfweg - Het leven van Koen Crucke' gepubliceerd bij Lannoo. Dit werk vertelt een aandoenlijk verhaal over een ziekelijk jongetje dat slechte schoolresultaten haalde, maar het uiteindelijk bracht tot een gevierde operaster en tot een van de populairste Vlaamse zangers en acteurs. Dit boek kost 603 Bef. ●●● En van de hand van Désirée De Poot is bij Van Halewijk 'Eurodisney ligt in Parijs' van de pers gerold. Dit boek vertelt het relaas van de kinderen van Sylvie De Smidt die door hun vader ontvoerd werden, en door hun moeder teruggehaald.

What makes Sammy run?

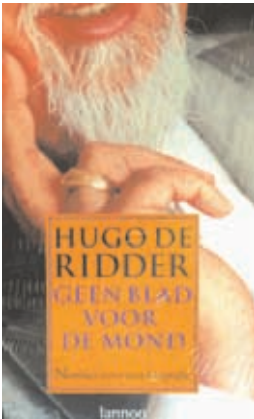

Foto: Johan Van Cutsem

'Zelfingenomen' is een term die nogal snel voor de geest komt bij lectuur van de boeken van Hugo De Ridder. De auteur is een monument van de Belgische journalistiek, maar uit bijna elke bladzijde blijkt dat hij zich daar zelf ten zeerste van bewust is. Dat geldt ook voor zijn jongste 'Geen blad voor de mond', de als 'Notities voor een biografie' vermomde memoires van De Ridder (want als een journalist vindt dat hij een biografie verdient, dan moet hij die - in tegenstelling tot de toppolitici bijvoorbeeld - nog altijd zelf maken).

Bovendien heeft de auteur voor deze 'Notities' nogal wat aan recyclage gedaan,

vanuit zijn blijkbaar gigantisch en minutieus bijgehouden archief. Vele passages werden al eerder gepubliceerd of uitgesproken. Dat wordt allemaal keurig vermeld in meer dan twintig pagina's noten achteraan het boek. Maar dat betekent volstrekt niet dat deze memoires van Hugo De Ridder overbodig of niet het lezen waard zouden zijn. Integendeel. De Ridder zou De Ridder niet zijn als hij niet enkele Wetstraat-geheimen zou ontsluiten, en het snoepje dat hij ons hier aanbiedt is een nauwkeurig verslag van een gesprek met wijlen koning Boudewijn, waaruit we leren dat deze vorst niet alleen een tegenstander was van abortus, maar ook van voorbehoedsmiddelen.

Nochtans zijn het ook niet deze wetenswaardigheden die 'Geen blad voor

de mond' zo boeiend maken. Hugo De Ridder legt de lezer uit hoe het komt dat hij enkele decennia lang de best geïnformeerde journalist in de Wetstraat was, hoe hij zijn bevoorrechte contacten en relaties uit zijn vorig leven als CVP-functionaris steeds is blijven onderhouden, tot groot nut van de lezers van De Standaard. De nauwe vriendschap die de auteur ook als politiek journalist bleef koesteren met een aantal jeugdvrienden die intussen aan de politieke top stonden, zal wellicht nu nog meer dan toen wenkbrauwen doen fronsen. (Hoewel, zijn de tijden veranderd of lijkt dat alleen maar zo?)

De Ridder heeft het uiteraard ook over de krant waar hij een groot deel van zijn beroeps carrière doorbracht. Hij publiceert zijn dagboekfragmenten over het faillissement van de De Smaele-groep en de overname door André Leysen, en legt voor het eerst uit waarom hij de krant uiteindelijk verlaten heeft. Die situatie zal voor heel veel collega's uitermate herkenbaar zijn, maar niet iedereen trekt daaruit zo consequent de conclusies als De Ridder heeft gedaan. De bladzijden over zijn levenslange vriendschap met wijlen Frans 'Sus' Verleyen, de jonge DS-collega die de overstap naar Knack maakte en tevergeefs zijn vriend Hugo probeerde mee te tronen, behoren tot de mooiste van het boek.

Maar bovenal is 'Geen blad voor de mond' boeiend omdat uit elke bladzijde het engagement van de auteur blijkt, wat hem drijft. What makes Sammy run? zoals hij het zelf omschrijft in een van zijn andere boeken, 'Omtrent Wilfried Martens'. En die zelfingenomenheid, die weze hem ver-

(LS)

'Geen blad voor de mond, Notities voor een biografie' - Hugo De Ridder - Lannoo - 304 blz. - prijs: 605 Bf

Résidence Palace, 16 oktober om 18u

EEN OPEN DEBAT TUSSEN JOURNALISTEN EN BELEIDSVERANTWOORDELIJKEN OVER DE GEVOLGEN VOOR DE MEDIA DIE IN BRUSSEL WERKEN VAN DE BETOGINGEN EN PROTESTBEWEGINGEN ROND RECENTE INTERNATIONALE TOPBIJeenKOMSTEN EN DE DAARUIT VOORTVLOEIENDE VERANDERINGEN IN POLITIE- EN VEILIGHEIDSBELEID.

Binnenkort zullen de meeste Europese topbijeenkomsten plaatshebben in Brussel. Maar na Seattle, Quebec, Gotenborg, Praag, en vooral de G8-top in Genua, is de vraag hoe Brussel zal omgaan met massaprotest.

Pannelleden:

EU-commissaris **Viviane Reding**
 minister **Annemie Neyts**
 burgemeester **Frank Beke** van Gent
Philippe Leruth, ondervoorzitter AVBB
Lorenzo del Boca, voorzitter van de Italiaanse federatie van journalisten
Shada Islam, journalist Far Eastern Economic Review
 Moderator: **Mia Doornaert**

Wat zullen de gevolgen zijn voor journalisten en media van de Europese plannen voor een gemeenschappelijk politie- en veiligheidsbeleid om betogingen aan te pakken?

Hoe zullen journalisten in de toekomst nog op een veilige en professionele manier verslag kunnen uitbrengen van topbijeenkomsten? Is er een internationale gedragscode nodig om de belangen van journalisten en media te beschermen? Wat zijn de gevolgen voor de burgerlijke vrijheden?

Het debat wordt gesponsord door het Internationaal Perscentrum Résidence Palace, en door Journalists @ your service, het Brusselse helpcentrum voor journalisten, dat een initiatief is van de International Federation of journalists, de Association de la Presse Internationale, en de Algemene vereniging van Beroepsjournalisten in België.

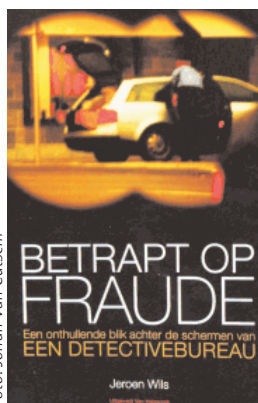
Het debat heeft plaats op dinsdag 16 oktober van 18 tot 20u in de grote perszaal van het IPC Résidence Palace. Toegang vrij voor alle in Brussel en België werkzame journalisten. Het debat wordt gehouden in het Engels en het Frans.

info: 0032 2 235 22 12 • e-mail info@brusselsreporter.org

Fraude eenmaal, andermaal, verkocht ....!

Wout Pittoors

Foto: Johan Van Cutsem

Aan het slot van zijn boek "Betrapt op Fraude" verwijst Jeroen Wils naar de detective aller detectives Allan Pinkerton, die er, samen met zijn medewerkers, onder meer in slaagde een aanslag op de Amerikaanse president Abraham Lincoln te verijdelen. Dat was er dan wel één te weinig want op 14 april 1865 schoot de acteur John Wilkes Booth de president in de ereloge van het Ford's Theatre in Washington dood. Om maar te zeggen dat ook detectiefje spelen een frustrerende bezigheid kan zijn. Daarover laat auteur Wils in zijn werk trouwens weinig twijfel bestaan na een jaar lang de Antwerpse privé-detectives Michel

De Kort en Jan Claus tijdens de uitoefening van hun job als het ware op de hielen te hebben getrapt. Wie dit boek uiteindelijk dichtklapt zakt wellicht wat zuchtend achterover met in het achterhoofd de vraag of er nog zoiets bestaat als een "betrouwbaar medewerker" of zelfs gewoon een "eerlijk mens". Wils heeft zijn verhaal in vijf hoofdstukken ondergebracht (bedrijfsfraude, autozwendel, namaakmaffia, verzekeringsfraude en een vrij teneerdrukkend besluit dat de omschrijving "Van Pinkerton tot Big Brother - nooit meer slapen" meekreeg. In dat laatste hoofdstuk meldt hij getroffen te zijn door de omvang van het particuliere onderzoekswerk en vooral door het gemak waarmee bedrijfsleiders en verzekeringsmaatschappijen privé-detectives inschakelen om informatie te verzamelen over personeelsleden en verzekerden, de handel en wandel van medewerkers en klanten na te gaan, hun alibi te controleren of te doorprikken. Zoiets bezorgt de mens

inderdaad een kil gevoel want in gewone gerechtelijke of politionele procedures is er het recht op verdediging en bij een onderzoek kunnen we naar een advocaat stappen en ons voor een onpartijdig rechter laten verdedigen. Wanneer echter het bedrijfsleven privé-detectives dossiers laat aanleggen kan zeer terecht de vraag naar het recht op privacy worden gesteld ook al is er een wet die de rechten en plichten van een privé-detectivebureau omschrijft. De voorbeelden aangehaald door Wils schommelen tussen de kruimeldiefstallen gepleegd door de werksters van een onderhoudsploeg en de echte geplande fraude waarbij ondernemingen door nochtans als zeer betrouwbaar beschouwd stafpersoneel voor enorme bedragen worden opgelicht. Het treft de lezer daarbij telkens weer, dat nogal wat bedrijven ervoor kiezen die oplichting onder de dekens te houden "om de reputatie van de zaak niet te schaden". De politie wordt "erbuiten gehouden want die heeft wel andere katten te geselen". Inleider professor Marc Coois (kabinet van Jusitieminister Verwilghen) zegt er weinig problemen mee te hebben dat een resem criminele feiten aan de aandacht van het gerecht ontsnappen. "Als de privé-sector het werk van de politie opknapt, is dat perfect". Vooruit dan maar en oplichter X die de NV Bollenwinkel voor een paar miljoen frank in de wind heeft gezet kan - met een maagdelijk bewijs van goed gedrag en zeden - bij de Bvba Frut en Co. als oplichter Y opnieuw aan de slag. Er zijn procureurs die daar helemaal anders over denken, zoals trouwens blijkt uit de inleiding van Jeroen Wils. De gerechtelijke verslaggever van de VTM heeft een onderhoudend boek geschreven. Hier en daar knarst het Nederlands een beetje en sommigen zullen het misschien minder spannend vinden dan de titel belooft.

"Betrapt op Fraude" - Jeroen Wils - Uitgeverij Van Halewyck
- 343 blz. - Fnac-prijs: 640 Bef

„Eigen schuld eerst”: een proeve tot openbare biecht...

Pol Van Mossevelde

Foto: Johan Van Cutsem

„Wie actief aan politiek doet voor het Vlaams Blok, als mandataris of militant, is een fascist. Niet alle kiezers van het Blok zijn dat, en ze zijn evenmin met z'n allen extreem-rechts. Dat laatste geldt overigens wel voor leden, mandatarissen en militanten van het Vlaams Blok. Ook zijn alle 600.000 kiezers van die partij, samen met het politieke personeel van die partij, racistisch. En ongetwijfeld zijn veel meer dan 600.000 burgers in Vlaanderen dat." Voilà, dat is de positie waarin Knack-journalist Filip Rogiers (1966) zich graaft bij de aan-

zet van zijn boek/essay, „Eigen schuld eerst". Hij herhaalt die stellingname enkele tientallen bladzijden verder. Net zoals hij andere standpunten/keuzes/oordelen/vaststellingen/ veronderstellingen, vanuit weliswaar diverse invalshoeken, repetitief voor het voetlicht haalt. Rogiers zoekt de oorzaken van het succes van extreem-rechts. Hij ziet die o.m. in het gebrek aan aanpassing van de politieke structuren van dit land aan een maatschappij die „sinds zeven Zwarte Zondagen en één Witte Mars" grondig is geëvolueerd. Politici, burgers, kunstenaars en journalisten hebben het moeilijk met „de kloof" die vooral in Vlaanderen vanaf de eerste Zwarte Zondag in 1988 - maar eigenlijk al vroeger - ontstond tussen samenleving en politiek. Peuterend in eigen hart, zegt de journalist „dat de media er tien jaar na de

doorbraak van het Blok niet in slagen om hun meest directe verantwoordelijkheid naar behoren te vervullen." Die is (en gelukkig delen veel gelijkgestemden Rogiers' mening...): de werkelijkheid zo correct mogelijk reproduceren, voordelen doorprikken en met „betere vormen van maatschappelijke waarneming" een strijd aan te binden met het Blok. Die middelen zijn overigens „efficiënter dan alle inspanningen om het Blok rechtstreeks te treffen." Dit boek doet deugd. Hoewel er kan worden gediscussieerd over de relevantie en het „nieuwe" van de boodschap. Wie zich Vlaming en democraat acht, torst de boodschap van „Eigen schuld eerst", gegarandeerd al een handvol Zwarte Zondagen. En de daarmee gepaard gaande pijn en twijfel werd niet enkel besproken in bruine kroegen rond redactielokalen of in elitaire salonnetjes, zoals de auteur meesmuilend meegeeft. Maar het is nuttig dat dit sluimerend collectief weten - en geweten - door iemand luidop wordt verwoord. Dit gebeurt in een klare en mooie taal. Rogiers koestert het Nederlands. Hij zoekt geduldig een vlijmscherpe verwoording voor zijn gedachtengang, nuanceert en stuurt bij. En hij schuwt in dat betoog geen perfect gebouwde samengestelde zinnen (in een tijd dat vooral kranten steeds meer afglijden naar een populistisch taalgebruik dat op zijn minst getuigt van een onderschatten van het intellectueel niveau van „onze lezers").

"Eigen schuld eerst (Wat we niet willen horen over extreem-rechts in Vlaanderen)" - Filip Rogiers - Nijgh & Van Ditmar -
184 blz. - Winkelprijs: 428 Bef (11,95 Euro).

Ontstemde Vlaams Blok'ers vangen bot bij Geschillenraad voor radio en TV

Vier Vlaams Blok'ers hebben met hun zes klachten bij de "Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie" niet het verhoopte succes gekend. De klagers hadden hun pijlen gericht op nieuwsuitzendingen van de VRT en de regionale Antwerpse zender ATV. Hun ongenoegen wortelde in de manier waarop de TV-zenders zouden hebben bericht over een waaier van evenementen, met name: het Vlaams Nationaal Zangfeest, in Antwerpen; een betoging tegen het Lambermont-akkoord, in Gent; het parlementair debat over de bouwvergunning voor het klooster van Opgrimbie; de 1 mei-optocht van Vlaams Blok'ers, in Mechelen, én de problematiek van het cannabisbeleid in Antwerpen.

Jan Backx

De Geschillenraad, die opereert als een heuse rechtbank - maar die wat sancties betreft alleen maar een "vermaning" kan geven aan een "schuldig" bevonden medium - stuurde de klagende Vlaams Blok'ers wandelen. De laatste zitting voor de grote vakantie eindigde met vier keer "Onontvankelijk" en twee keer "Ongegrond". In de meeste gevallen werd o.a. gemotiveerd dat de klagers de vereiste "minimale band met de grief" niet hebben aangetoond.

De Geschillenraad werd in 1987 opgericht maar is pas sinds '92 operationeel. Wie klachten heeft over sporen van discriminatie in programma's of over journalistieke deontologie, kan er aankloppen. Dichte drommen verongelijken heeft dat nog niet opgeleverd. In 1996 vond zelfs geen enkele klager zijn weg naar de Geschillenraad! De teller van behandelde dossiers staat ondertussen op hooguit 35. De meest spraakmakende klacht (1999) was die tegen Bart Peeters' "Koken met Jezus"-sketch ("Het Peulengaleis"). "Ongegrond", oordeelde de raad toen. Volgens griffier Marc Chatelet werd er in al die jaren maar twee keer een vermaning uitgesproken. Eén tegen het VRT-programma "Ketnet", waar de draak was gestoken met priesterkledij, en een tegen een VRT-radioprogramma, waar een Hemelvaart-persiflage luisteraars op stang had gejaagd. Op de zittingen van de raad worden zowel de klagers als de verwerende partij (in dit geval de zenders) gehoord. Net zoals bij een echte rechtbank wordt met overtuigingsstukken gewerkt: de ter discussie staande beeld- of geluidsband wordt bekeken/aanhoord. De huidige voorzitter van de Geschillenraad is Omer Grawet, op zijn 79ste nog altijd een monument in de Vlaamse pers. Op de zwart-wit pioniers-TV'tjes van de jaren '50 bracht hij onder andere verslag uit van de mijnramp in Marcinelle... De schare confraters, die toen nog als kind voor de buis zat, ondertussen een loopbaan van tientallen jaren bij een krant uitbouwde en dan plots voortijdig werd "bedankt", groeit jammer genoeg nog altijd aan. Voor al deze onfortuinlijke "Abrahammen" moet Omer Grawet toch het levend bewijs zijn dat je als "oudere" niet te snel moet wanhopen.

DE KLACHTEN

CANNABIS: Vlaams Blok-gemeenteraadslid Rob Verreycken was boos op ATV. Hij probeerde de Geschillenraad ervan te overtuigen dat alleen de "pro-drugslobby" in nieuwsuitzendingen in het zonnetje was gezet. "Toen de exploitante van een zogenaamde grow-shop op 18 april jl. voor de correctionele rechtbank moest verschijnen, kreeg de argumentatie van de verdediging alle aandacht. Er kwamen interviews aan te pas. Er werd uitgebreid over een boek dat cannabisgebruik bespreekt. Ondertussen stond ik met een dertigtal medestanders op de trappen van het Gerechtshof. Onze actie, die moest onderstrepen dat aanzetten tot drugsgebruik onduidelijk is, werd in het journaal afgedaan met een beeldflits."

Tien dagen later ergerde Rob Verreycken zich opnieuw aan ATV. Ditmaal

omdat zijn tegenbetoging tegen een pro-cannabis manifestatie alweer met "een beeldflits" en zonder interview was afgedaan. Voor de Geschillenraad argumenteerde ATV dat het Vlaams Blok-standpunt inzake drugs ruim aan bod is gekomen in het duidingsprogramma "Wakker op zondag" van 22 april, waar Blok-jongerenvoorzitter Van Osselaer in debat ging met de auteur van het cannabisboek (dat overigens ook het medisch gebruik behandelt). Uitspraak van de raad: "Ongegrond".

ZANGFEEST: "Ik ben ten zeerste geschokt door de onprofessionele, niet-deontologische, partijdige en discriminerende anti-Vlaamsnationale inhoud van het Zangfeest-verslag", klonk de klacht Rob Verreycken over het VRT TV1-journaal van 22 april jl. Hij voerde aan dat hij als deelnemer belang had bij een correcte berichtgeving. Maar de raad stelde die ingeroepen hoedanigheid gelijk aan die van de doorsnee kijker of luisteraar. Conclusie: geen minimale band aangetoond, dus: "Onontvankelijk".

KLOOSTER: Klager Beniti Bessemans (Liedekerke) vond het grof dat de tussenkoms van Blok-fractieleider Dewinter in het Vlaams Parlement over de bouwvergunning voor het klooster van Opgrimbie, was "weggeknipt" uit het TV1-journaal van 17 april jl. Bessemans argumenteerde dat zijn persoonlijke verkiezingsresultaten in het gedrang zouden kunnen komen als Blok-standpunten in de media onder de mat worden geveegd. Een louter hypothetisch belang, oordeelde de raad, dus "Onontvankelijk".

1 MEI: Geneesheer Pol Herman (Deurne) en Ludo Leen (Wanegem-Lede) stoorden zich aan de TV1-avondjournaals over de 1 mei-manifestatie van het Vlaams Blok, in Mechelen. Teveel aandacht voor incidenten met jongeren, meenden zij. De arts verwees niet alleen naar zijn mandaat in de districtsraad, hij vreesde ook voor het verlies van patiënten en het ondergraven van zijn moreel gezag bij zijn collegae. Beide argumenten uit de professionele sfeer sneden geen hout bij de raad. Die stelde wel vast dat het spandoek met het hoofdthema van de Blok-manifestatie in beeld kwam en dat er een fragment van de toespraak van de partijvoorzitter was uitgezonden. Dat er onmiskenbaar bijzondere aandacht naar de incidenten met allochtone jongeren was gegaan, achtte de raad begrijpelijk "omdat een incident dat het verwachte verloop van een evenement doorkruist, in de regel een grotere nieuwswaarde heeft dan de normale afwikkeling." Uitspraak: "Ongegrond" voor de arts, "Onontvankelijk" voor Leen.

LAMBERMONT: Klager Ludo Leen beet een tweede maal in het zand, toen hij het TV1-journaal van 6 mei jl. een stiefmoederlijke aanpak verweet van een in Gent gehouden anti Lambermont-akkoord betoging. Ook hier beweerde de klager dat zijn toekomstige verkiezingsresultaten in het gedrang zouden "kunnen" komen. "Een hypothetisch belang", oordeelde de Geschillenraad, die andermaal het etiket "Onontvankelijk" op het gehoorde dossier kleefde.

Internetjournalistiek in Vlaanderen

Ideaaltypisch onderscheidt internetjournalistiek zich van de klassieke journalistiek door snelheid, hypertextualiteit, multimedialiteit en interactiviteit. Hieronder toets ik deze aspecten aan de opvattingen van 73 Vlaamse internetjournalisten, die in april en mei 2001 meewerkten aan een webenquête over internetjournalistiek in Vlaanderen. Eerst schets ik hun profiel.

Steve Paulussen

Profiel

Vlaanderen telt naar schatting 135 internetjournalisten. Ongeveer tweederde werkt bij een 'online-only' website. De anderen werken meestal voor een website van een printmedium. De doorsnee Vlaamse internetjournalist is een hooggeschoolde jonge man, al is één op vijf een vrouw en 38% ouder dan 35. De meeste internetjournalisten werken nog maar 3 jaar on line. Toch is een kwart al meer dan 10 jaar journalist en werkte tweederde ooit voor een off line medium. 37% van de respondenten is beroepsjournalist. De meeste beroepsjournalisten, die momenteel on line werken, werden erkend vóór ze in de internetjournalistiek stapten. Gemiddeld telt een Vlaamse internetredactie 5 leden. De meeste internetredacties hebben geen redactiestatuut, al is 77% van de respondenten het erover eens dat zo'n waarborg voor de redactionele autonomie noodzakelijk is.

snelnieuws

9 op de 10 respondenten beschouwen het als een van hun belangrijkste taken om zo snel mogelijk informatie te brengen. Constante updates betekenen ook constante tijdsdruk. Driekwart van de respondenten beaamt dat de tijdsdruk alsaar toeneemt; 14% ontkent dit. (Dat de commerciële druk alsaar stijgt, wordt door 55% van de respondenten beaamd en door 30% ontkend.) Een journalist die te snel wil werken, maakt vaker fouten. 42% van de respondenten is het erover eens dat de internetjournalistiek qua betrouwbaarheid en geloofwaardigheid dan ook lager scoort dan de klassieke journalistiek, al ontkracht een bijna even grote groep (40%) deze stelling. Uiteraard heeft de lagere betrouwbaarheid niet alleen te maken met de tijdsdruk, maar ook met de commerciële druk en het feit dat op het internet iedere belanghebbende zijn verhaal kwijt kan.

[lees meer...]

77% van de respondenten vindt werken in diepte via hyperlinks (zeer) belangrijk. De toekomst van de internetjournalistiek ligt volgens 82% in de hypertextualiteit. Een internetjournalist die efficiënt omgaat met hyperlinks kan zijn verhaal op veel vlakken verrijken. Via links naar het archief kan hij teruggaan in de tijd. Daarnaast kan hij zijn blikveld verruimen door allerhande randinformatie, die bijvoorbeeld in de krant zou sneuvelen wegens plaatsgebrek. En om de betrouwbaarheid van zijn berichten te verhogen, kan de journalist de lezer letterlijk doorverwijzen naar zijn bronnen, waardoor hij makkelijker 'controleerbaar' en dus geloofwaardiger wordt. Uiteraard zijn er op dit vlak enkele ethische beperkingen en bedenkingen. Over het algemeen meent 38% van de Vlaamse internetjournalisten nochtans dat nieuwe ethische regels niet hoeven. Een nog iets grotere groep (42%) vindt een herziening van de journalistieke deontologie wel nodig.

met tekst, beeld en geluid

De internetjournalist wordt steeds meer een multimediajournalist, in die zin dat hij tekst, audio en video in zijn nieuwsverhalen kan integreren. De meeste Vlaamse internetjournalisten lijken overtuigd van het belang van de multimedia voor de internetjournalistiek, al staat 12% er weigerachtig en 21% neutraal tegenover. 7 op de 10 respondenten beaamt dat de toekomst van de internetjournalistiek in de multimedia ligt. Om efficiënt te werken met hypertext en multimedia moet de internetjournalist specifieke technische vaardigheden aanleren. Ruim tweederde van de Vlaamse internetjournalisten is het hiermee eens en slechts 6% spreekt hen tegen. Slechts zes respondenten volgden zelf een speciale opleiding voor internetjournalistiek.

contacteer ons

De toekomst van de internetjournalistiek ligt volgens tweederde van de respondenten in de interactiviteit. Interactie met lezers is volgens 80% een (zeer) belangrijke taak van de internetjournalist. Bijna driekwart van de Vlaamse internetjournalisten mailt meerdere keren per dag. Als de internetgebruiker de journalist wil bereiken, kan dat dus in principe snel en eenvoudig via e-mail. Volgens 69% van de respondenten moeten internetgebruikers ook onderling in contact kunnen treden via forums. Hoewel de internetjournalist de discussies in goede banen zou kunnen leiden, vindt 27% van de respondenten dat 'optreden als moderator' niet tot het belangrijke takenpakket behoort, terwijl 47% een neutrale houding aanneemt. Interactiviteit verwijst ook naar het feit dat de gebruiker meer controle krijgt over de informatie. Consumenten wordt consulteren en het 'menu' van de klassieke media wordt 'selfservice' op het internet. Toch blijft de internetjournalist volgens 77% van de respondenten onmisbaar als betrouwbare gids, die de juiste informatie selecteert, interpreteert en analyseert.

Voor meer informatie: steve.paulussen@rug.ac.be.

JOURNALISTENUITWISSELING BELGIË-NEDERLAND

*Wilt u aan den lijve ondervinden hoe journalisten in Nederland werken?
Wilt u ter plaatse zijn bij de parlementsverkiezingen op 15 mei 2002?
Of misschien wilt u de Nederlandse musea eens onder de loep nemen.
Of enkele cabarettiers interviewen.
Of van de Nederlanders horen wat 'Oranje' nu zo speciaal maakt...*

*Het Prins Filipfonds biedt u de kans om minimum 5 en maximum 8 weken op een redactie in Nederland mee te draaien om zo de diversiteit van de landelijke en regionale media te ontdekken. **De uitwisseling vindt plaats tussen 25 maart en 23 mei 2002.** Elke geselecteerde ontvangt een **beurs van 2500 €** om de kosten grotendeels te kunnen dekken. De drie Gemeenschappen verklaarden zich samen met het Prins Filipfonds akkoord om de nodige financiële middelen in te brengen om de Belgische journalisten te laten deelnemen.*

Bent u een Belgisch journalist en hebt u minimum drie jaar ervaring? Dan komt u in aanmerking!

U moet bovendien **bereid zijn om de nodige tijd vrij te maken.** Volgende periodes en data zijn belangrijk:

- januari 2002: indien nodig taal cursus van een à twee weken
- 22-24 maart 2002: introductieweekend
- 25 maart tot 23 mei 2002: uitwisseling van minimum 5 en maximum 8 weken
- 24-26 mei 2002: evaluatieseminarie

Als deelnemer verplicht u zich er toe om, bij onvoldoende kennis van de andere taal, in januari 2002 een intensieve taal cursus van een à twee weken te volgen. De kosten hiervan worden gedragen door de drie Gemeenschappen van België.

Belgische journalisten die willen **deelnemen sturen hun kandidatuur op naar het Prins Filipfonds tegen 31 oktober 2001.**

Deze kandidatuur moet volgende onderdelen bevatten:

- motivatiebrief
- curriculum vitae
- aanbevelingsbrief van de eigen redactie (liefst van de hoofdredactie)

Voor meer informatie kan u terecht bij

Mevrouw Frie Dierickx Visschers
Secretaris van het Prins Filipfonds
c/o Koning Boudewijnstichting
Brederodestraat 21 - 1000 Brussel
Tel. 02-549 61 98 - Fax 02-511 05 32 - dierickxvisschers.f@kbs-frb.be

PRINS FILIPFONDS